

بررسی اثر تراکم بذر بر عملکرد سه رقم گندم نان نیمه گرمسیر دیم

غلامرضا خلیل‌زاده^۱، نیر عظیم‌زاده^۲

۱- مرکز تحقیقات کشاورزی مغان ۲- کارشناس کشاورزی (زراعت و اصلاح نباتات)

ایجاد پوشش مطلوب گیاهی از طریق رعایت تراکم مناسب در اراضی دیم در مناطقی که میزان آب محدود بوده و کشت گندم در شرایط دیم صورت می‌گیرد، بایستی برپایه عوامل محیطی و گیاهی استوار باشد. لذا در راستای دستیابی به تراکم مناسب روی سه رقم گندم نان آزمایش مذکور طی دو سال زراعی در مرکز تحقیقات کشاورزی مغان به اجرا درآمد. آزمایش به صورت فاکتوریل و در قالب طرح پایه بلوکهای کامل تصادفی در چهار تکرار و به مدت دو سال، انجام گردید. تیمارها عبارت بودند از فاکتور اول ارقام گندم نان، زاگرس، نیک‌نژاد، چمران و فاکتور دوم میزان‌های بذر شامل ۲۰۰، ۲۵۰، ۳۰۰، ۳۵۰ دانه در متر مربع، نتایج حاصله نشانگر وجود اختلاف بسیار معنی‌دار در سطح احتمال یک درصد بین تیمارها بود. بطوریکه مقایسه میانگین سطوح تیمارها با استفاده از آزمون حداقل دامنه‌های معنی‌دار، رقم چمران را با متوسط عملکرد ۱/۴۶ تن در هکتار و نیز برای طرح تراکم بذر میزان بذر ۳۰۰ دانه در متر مربع را در سطح احتمال یک درصد بالاتر از دیگر سطوح نشان داد. تراکم ۳۵۰ دانه در متر مربع دارای کمترین مقدار عملکرد و در کلاس C قرار گرفت، که نشانگر وجود رقابت شدید بین بوته‌ها در پلاتهای مذکور بود. با توجه به معنی‌دار بودن اثر مقابل رقم در تراکم، مقایسه میانگین بین اثرات تیمار و تراکم بذور صورت گرفت و تیمار A_۳B_۳ یعنی رقم چمران با تراکم ۳۰۰ دانه در متر مربع با متوسط عملکرد ۱/۶ تن در هکتار در کلاس a و در سطح احتمال ۵٪ معنی‌دار بود. بنابراین رقم چمران به دلیل سازش نسبتاً بالا نسبت به تنش خشکی با تراکم ۳۰۰ دانه در متر مربع بهترین عملکرد را در بین تیمارها نشان داد. به هر حال هرچه قدر محیط رشد گیاه از نظر امکانات بالقوه برای بهره‌برداری گیاه مساعدتر باشد، تراکم لازم جهت رسیدن به حداکثر عملکرد بالقوه رقم بیشتر می‌شود، نیز تراکم بیش از حد متوسط، احتیاج به شرایط مساعدتری دارد.